

KÚRIA

Kvk.I.37.443/2014/4.szám

A Kúria a ... ügyvéd által képviselt Együtt – a Korszakváltók Pártja kérelmezőnek a Nemzeti Választási Bizottság 2014. április 1. napján meghozott 933/2014. számú határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálat iránti kérelme folytán megindult nemperes eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 933/2014. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

... a Magyar Szocialista Párt, az Együtt – a Korszakváltók Pártja, a Demokratikus Koalíció, a Párbeszéd Magyarországért Párt és a Magyar Liberális Párt jelöltje facebook oldalán egy narancsot ábrázoló képet tett közzé, melyről horogkereszt formában kivágták a héjat, és az alatt a Jobbik párt logója tűnt elő. A képhez tartozó szöveg: „Illúzió ne legyen: ha megkapargatjuk a felszínt, akkor valami ilyesmi tűnik elő”.

Egy magánszemély beadványozó kifogást nyújtott be a Békés Megyei 03. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottságához (a továbbiakban: OEVB). Előadta, hogy a képpel a jelölt a köznyugalom megzavarására alkalmas módon azt sejteti, hogy a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség egy náci párt, mely sérti a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvét, és a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 335. §-ának rendelkezését.

Az OEVB 32/2014. (III. 28.) határozatában a kifogást elutasította.

A beadványozó fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 2014. április 1. napján kelt 933/2014. számú határozatával az OEVB határozatát megváltoztatta, a kifogásnak helyt adott, és a jogsértőt eltiltotta a további jogszabálysértéstől. Indokolása szerint a választási eljárás valamennyi résztvevőjével szemben megfogalmazott törvényi követelmény a Ve. 2. § (1) bekezdés szerinti alapelvek megtartása. Az általános törvényi kötelezettségnek csak akkor tehetnek eleget, ha a Ve. által kampányeszközként definiált eszközeik, tevékenységük is megfelel a Ve. alapelveinek. A vizsgált képen megjelenő „narancs” a közéletben egyértelműen a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség emblémája, vele azonosítható jelkép. A kép és a felette olvasható szöveg a 2014. évi országgyűlési képviselőválasztáson jelölő szervezetként részt vevő demokratikus pártokat a nácizmus ideológiájával

azonosította, mindezt egy olyan internetes oldalon, mely a választópolgárok nagy tömege által is megtekinthető. Álláspontja szerint súlyosan sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét az, ha a jelölő szervezetek és a jelöltek kampánytevékenységük során egymást, illetve ellenfeleiket önkényuralmi jelképek használatával, az a mögött húzódó ideológiával azonosítják, széles körben megosztva, illetve terjesztve ezt, esetlegesen a negatív kampány szabályainak és a szólásszabadság alkotmányos védelmet élvező alapjog égíse alatt.

Az NVB álláspontja szerint a jelölt által közzétett kép és az ahhoz fűzött nyilatkozat egyértelműen túlmutat a szabad véleménynyilvánítás és a negatív kampány határain és az alkalmas a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt alapelv megsértésére. Mivel a jelölt megsértette a Ve. hivatkozott alapelvét, az NVB eltiltotta a további jogszabálysértéstől.

A kérelmező felülvizsgálati kérelmében az NVB határozat megváltoztatását és a kifogás elutasítását kérte. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság korábbi választások során meghozott Kvk.III.37.211/2006/3. és Kvk.37.107/2008/2. végzéseire, melyek szerint a vélemény, értékítélet kifejtésével a választási alapelvek sérelme nem valósítható meg még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz. A facebookon megosztott kép és az ahhoz kapcsolódó szöveg szimbolikus véleménynyilvánítás, egy súlyosan elmarasztaló értékítélet kifejezése. Ha a Fővárosi Ítéltábla döntése nyomán a „neonáci” jelző használata a véleménynyilvánítás szabadságának része, akkor a hasonló értékítéletet kifejező képi megjelenés is annak tekinthető. Mindezek alapján az elmarasztalt jelölt a véleménynyilvánítás szabadságával élve osztotta meg a facebookon kifogásolt fotót és fűzött ahhoz értékelő megjegyzést, ami így nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott választási alapelvet.

A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A Kúria a kérelmező felülvizsgálati kérelmének keretei között azt vizsgálta, hogy a Ve. szerinti rendeltetésszerű joggyakorlás elvének keretei között miként egyeztethető össze a véleménynyilvánítás szabadsága és az önkényuralmi jelképek használata. Végzésének meghozatala során a Kúria tekintettel volt az Alkotmánybíróság 14/2000. (V.12.) és 4/2013. (II.21.) AB határozataiban foglaltakra.

A választási kampányban a jelölő szervezetek saját programjuk ismertetésén túlmenően választási ellenfelek programját is értékeli és minősíti, ehhez mind a Ve., mind a korábbi szabályok szerint kampányeszközöket vehetnek/vehettek igénybe. A felülvizsgálati kérelemben megjelölt legfelsőbb bírósági határozatok verbális és nyomtatott szöveges közlésekre vonatkozó eseti döntések. Jelen esetben azonban nem is csupán egy képi megjelenítésről, hanem egy, a Btk. 335. § (1) bekezdése szerint önkényuralminak minősülő jelképnek a kampányeszközként való alkalmazhatóságáról kellett állást foglalni. Ezért a Kúria a választásra irányadó eltérő jogszabályi környezeten túl, az eltérő tartalom miatt is mellőzte a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati kérelemben megjelölt eseti döntéseinek részletesebb elemzését.

A kampányeszköz képi voltának, és ezen belül önkényuralmi jellegének további következménye az, hogy a Ve. keretei között nem alapos a felülvizsgálati kérelemnek azon előadása, miszerint ha a „neonáci” jelző használata a

véleménynyilvánítás szabadságának része, akkor a hasonló értékítéletet kifejező képi megjelenés is annak tekinthető.

A kampánytevékenység Ve. 141. § szerinti meghatározásából következően a Ve. nem tiltja a negatív kampányt, annak korlátját a Ve. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott alapelvek jelentik. A Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerint a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvét.

A rendeltetészerű joggyakorlás a joggal való visszaélés törvényi tilalmát rögzítő polgári jogi szabályozásból kiindulva az egész jogrendszer átható követelmény. Azt jelenti, hogy a jogintézményekkel célhoz és tartalomhoz kötötten élhetnek annak címzettjei. Csak az a joggyakorlás élvez törvényi védelmet és elismerést, amelyben a jogosultság formális előírásain túl annak valódi tartalma is felismerhető (Kúria Kvk.IV.37.359/2014/2., Kvk.I.37.394/2014/2., Kvk.I.37.441/2014/2.).

A véleménynyilvánítás szabadságának kitüntetett szerepe van az alkotmányos alapjogok között. A véleménynyilvánítási jog nem csupán alanyi jog, hanem a nyilvánosságot alakító különböző vélemények szabad kifejezésének garanciája is. Nem korlátozhatatlan, de kiemelt szerepe folytán olyan védelmet élvez, hogy csak kevés más joggal lehetséges a korlátozása. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság is kimondta, hogy az alkotmányos értékekkel összeegyeztethetetlen véleménynyilvánítás nem védett, a szabad véleménynyilvánítás kötelezettségekkel és felelősséggel jár együtt. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos korlátja lehet a Btk. szerinti szabályozás.

A korábbi Btk. 2013. április 30-a előtt hatályos 269/B.§-a szerinti szabályozásához kapcsolódó jogalkalmazási gyakorlatot elemezve mutatott rá az Alkotmánybíróság, hogy a jogbiztonság követelményének meg nem felelő jogalkotás esetén a jogalkalmazónak nagyszámú, egymásnak ellentmondó körülményre – ezen belül ellentétes eseti döntésekre - kell tekintettel lenni. Ezek között szerepel az OEVB határozatában nevesített BH. 2009.131. számú ítélet (Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.1037/2006/5.) és a Pécsi Ítéletáblának az azzal gyökeresen szemben álló Bhar.II.2/2010/4. számú ítélete. Az új Btk. hatályba léptetett 335. §-a az általános jellegű tiltás helyett az önkényuralmi jelképeknek a köznyugalom megzavarására alkalmas módon való terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát vagy közszemlére tételét tiltja.

Az önkényuralmi jelképek használatának tiltására vagy megengedésére irányadó korábbi szabályozás jogalkalmazói gyakorlata ellentmondó volt, a hatályos szabályozás alkalmazására még nem keletkeztek irányadó bírósági határozatok. Az azonban megállapítható, hogy a választási kampány nem semlegesíti az önkényuralmi jelképek használatának tilalmát. A választási kampány a közhatalom demokratikus megszerzésének folyamatához kapcsolódik, a kampány önmagában is nagy nyilvánosságot, az internetes felület pedig közszemlére tételt feltételez. A választási bíráskodás keretei között - a szoros határidőkre is tekintettel - nincs mód a használat céljának, következményeinek részletes bizonyítására, az azonban megállapítható, hogy az önkényuralmi jelkép alkalmazása nem áll az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésébe foglalt véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt.

Mindez azt eredményezi, hogy a Btk. 335. § (1) bekezdésében nevesített önkényuralmi jelkép választási kampány részeként való használata a használat céljának, következményeinek vizsgálata nélkül alkalmas a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására. A Kúria ezért akként osztja az NVB megállapítását, hogy sérti a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvét az, ha a jelöltek kampánytevékenységük során egymást önkényuralmi jelképek használatával azonosítják a jelkép mögött húzódó ideológiával.

Fentiekre tekintettel a Kúria az NVB határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdés a.) pontja szerint helyben hagyta.

Az eljárás illetékének mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése alapján határozta meg. A Kúria a kérelmezőt a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte az illeték viselésére.

A Kúria határozata ellen a Ve. 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja.

Budapest, 2014. április 7.

Dr. Hajnal Péter tanácselnök,
Huszárné dr. Oláh Éva előadó bíró,
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet bíró